

Giô-na

Jonah

Mục-dịch: Để cho biết phạm-vi của ân-điển Đức Chúa TRỜI—thông-điệp cứu-rỗi cho tất cả mọi người

Người viết: Giô-na, con trai của A-mi-tai

Viết cho: Y-sơ-ra-ên và dân Đức Chúa TRỜI mọi nơi

Lúc viết: Khoảng 785-760 TC (Trước Christ giáng-sinh)

Bối-cảnh: Giô-na sống trước A-mốt và làm mục-vụ dưới triều-đại của Giê-rô-bô-am II, vị vua có quyền-lực nhất của Y-sơ-ra-ên (793-753 TC, xem 2 Các Vua 14.23-14.25). A-si-ri là kẻ thù lớn nhất của Y-sơ-ra-ên, xâm-lăng Y-sơ-ra-ên năm 722 TC. Sự hồi-cải của Ni-ni-ve hẳn là ngắn-ngủi.

Câu gốc: "Và Ta há không được có lòng thương-xót cho Ni-ni-ve, cái thành lớn có hơn 120 ngàn người không biết sự khác biệt giữa tay hữu và tay tả của mình, cũng như nhiều thú-vật hay sao?" (4.11)

Nhân-vật chính: Giô-na, thủy-thủ và thuyền-trưởng của chiếc tàu buồm

Các địa-điểm chính: Gia-phô, Ni-ni-ve

Đặc-tính: Sách này khác với các sách tiên-tri khác vì nó kể chuyện về một đấng tiên-tri và không tập-trung vào các lời nói tiên-tri của đấng ấy. Thật ra, chỉ có một lời tiên-tri là câu tóm-tắt thông-điệp của ông nói cho dân-chúng tại Ni-ni-ve (3.4). Sách Giô-na kể tiểu-sử. Sách cũng được Đấng Christ nói đến như là hình-ảnh của cái chết và sống lại của Ngài (Ma-thi-ơ 12.38-12.42).

Ý chính: Tội-lỗi đầy dẫy trong xã-hội—giết người, khủng-bố, hiếp-dâm,...thế-giới dường như đầy dẫy bạo-động, ganh-ghét, tham-những. Đọc, thấy, nghe, chứng-kiến, làm nạn-nhân, chúng ta bắt đầu thấy sự phán-xét của Đức Chúa TRỜI là cần thiết. Chúng ta hầu như mong muốn có sự trừng-phạt đó. Nhưng, giả-sử trong lúc có suy-tư đó, Đức Chúa TRỜI báo quý vị đem tin-lành cho những kẻ hung-bạo đó, thì quý vị trả lời làm sao?

Giô-na đã được ban cho nhiệm-vụ như thế. A-si-ri là một đế-quốc độc-ác, mạnh-bạo và là kẻ thù của Y-sơ-ra-ên. Vì vậy, khi nghe Đức Chúa TRỜI báo ông đi Ni-ni-ve thủ đô của A-si-ri để kêu gọi dân ở đó hồi-cải, ông liền chạy ngược lại.

Sách Giô-na nói về chuyện một nhà tiên-tri chạy trốn và cách Đức Chúa TRỜI chặn ông lại. Nhưng đây hơn là chuyện về một người và một con cá lớn; chuyện Giô-na là một biểu-thị thâm-uyên về ân-điển và sự khoan-dung của Đức Chúa TRỜI. Ai cũng đáng được ân-huệ của Đức Chúa TRỜI hơn là dân-chúng ở Ni-ni-ve, thủ-đô của A-si-ri. Giô-na biết điều này. Nhưng ông cũng biết rằng Đức Chúa TRỜI sẽ tha-thứ và ban phước cho họ, khi họ hồi-cải và quay lại thờ phượng Ngài. Ông cũng biết rõ quyền-năng của sứ-điệp của Đức Chúa TRỜI. Dầu ông yếu đuối trong việc thuyết-giảng, họ cũng đáp-ứng và được Đức Chúa TRỜI miễn cho hình-phạt. Nhưng Giô-na ghét dân A-si-ri, và ông muốn có sự trả thù, chớ không phải sự khoan-dung. Vì vậy ông đã chạy trốn. Cuối cùng ông vâng lời Chúa và đi giảng trong các đường-phố Ni-ni-ve và dân chúng hồi-

cải, thoát được khỏi hình phạt. Ông liền hòn-dổi và than-phiền cùng Chúa; "Người cầu-nguyện cùng Đức Gia-vê, thưa: 'Xin vui lòng, ôi Đức GIA-VÊ, đây đã chẳng phải là lời mà con đã nói trong khi con vẫn còn ở trong xứ của con sao? Bởi vậy, để trốn tránh việc này, con đã trốn đến Ta-rê-si, vì con đã biết rằng Chúa là Đức Chúa TRỜI hay thương-xót và nhân-từ, chậm giận và giàu lòng ân-cần thương-yêu, và là Đấng hay dịu lòng không giáng họa" (4.2). Đoạn cuối, Đức Chúa TRỜI trực diện với Giô-na về lòng ích-kỷ và thiếu thương-hại của ông. Chúa phán: "Và Ta há không được có lòng thương-xót cho Ni-ni-ve, cái thành lớn có hơn 120 ngàn người không biết sự khác biệt giữa tay hữu và tay tả của mình, cũng như nhiều thú-vật hay sao?" (4.11).

Khi đọc Giô-na, xin quý vị nhìn lòng thương-xót và tình thương của Đức Chúa TRỜI theo bình diện tổng-quát và trọn- vẹn, và ý-thức rằng không ai lại không có thể được cứu-rỗi. Xin bắt đầu cầu-nguyện cho những người dường như quá xa vương-quốc của Đức Chúa TRỜI. Và xin tìm cách nói cho họ biết về Chúa. Xin học từ sách này về nhà tiên-tri miễn-cưỡng Giô-na và xin quyết-định vâng lời Đức Chúa TRỜI, làm bất cứ việc gì Chúa bảo và soi dẫn.

Xin quyết-định làm một Christ-nhân dưng-cảm trong việc làm nhân-chứng của Chúa và vâng lời Chúa và có tình yêu-thương của Chúa trong tâm của mình.

1. Giô-na bỏ rơi nhiệm-vụ của người (1.1-2.11)

Sự bất tuân của Giô-na (1.1-1.16)

1 ¹Lời Đức GIA-VÊ đến cùng Giô-na con trai A-mi-tai phán: ²"Dậy đi, hãy đi đến Ni-ni-ve thành lớn ấy, và la lên chống nó, vì sự độc-ác của chúng đã lên đến trước mặt Ta." ³Nhưng Giô-na chỗi dậy để trốn đến Ta-rê-si, tránh sự hiện-diện của Đức GIA-VÊ. Thế là người đi xuống đến Gia-phô, tìm được một chiếc tàu đang đi đến Ta-rê-si, trả tiền tàu, và đi xuống tàu để đi với họ tới Ta-rê-si tránh sự hiện-diện của Đức GIA-VÊ.

⁴Và Đức GIA-VÊ phóng một trận gió lớn trên biển, và có một trận bão lớn trên biển đến nỗi chiếc tàu sắp bị vỡ. ⁵Lúc đó các thủy-thủ trở nên sợ-hãi, và mỗi người kêu-cầu thần của hấn, và họ quăng đồ-dạ trong tàu xuống biển, để làm tàu nhẹ đi cho họ. Nhưng Giô-na đã đi xuống phía dưới trong lòng tàu, nằm xuống, và đã ngủ mê. ⁶Vì vậy thuyền-trưởng đến gần người và nói: "Người đang ngủ là thế nào? Ngồi dậy, kêu-cầu thần của người. Có lẽ thần của người sẽ lo cho chúng ta ngộ hầu chúng ta sẽ không chết." ⁷Và mỗi người đều nói với bạn của hấn: "Hãy đến, chúng ta hãy bắt thăm, để chúng ta có thể biết vì ai mà tai-họa này đã giáng xuống chúng ta." Thế là họ bắt thăm, và thăm nhằm Giô-na. ⁸Rồi họ nói với người: "Bây giờ hãy cho chúng ta biết! Vì ai mà tai-họa này đã giáng xuống chúng ta? Người làm nghề gì? Và người từ đâu đến? Xứ người là gì? Người từ dân-tộc nào?" ⁹Và người nói với họ: "Ta là người Hê-bơ-rơ, và ta kính-sợ GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của trời, Đấng đã làm nên biển và đất khô."

¹⁰Thế thì các người ấy trở nên vô cùng hoảng-hốt và họ nói với người: "Làm sao người đã có thể làm điều này?" Vì các người này đã biết ông đang trốn tránh sự hiện-diện của Đức GIA-VÊ, bởi vì ông đã nói cho họ biết. ¹¹Vì vậy họ nói với ông: "Chúng ta sẽ phải làm gì với người để biển được trở nên yên-tĩnh cho chúng ta?"—vì biển càng động thêm. ¹²Và người nói với họ: "Hãy xách ta lên và ném ta xuống biển. Rồi biển sẽ trở thành yên-tĩnh cho các người, vì ta biết rằng vì ta con bão lớn này đã đến trên các người." ¹³Tuy nhiên, các người này thọc các mái chèo của họ vào trong nước để trở lại đất liền nhưng họ không thể, vì biển đang trở nên động hơn chống lại họ. ¹⁴Đoạn họ kêu-cầu Đức GIA-VÊ và thưa: "Chúng con thành-tâm cầu-nguyện, ôi Đức GIA-VÊ, xin đừng để chúng con chết vì sinh-mạng của người này và xin chớ để máu vô-tội trên chúng con; vì Chúa, ôi Đức GIA-VÊ, đã làm như Chúa muốn."

¹⁵Thế là họ xách Giô-na lên, quăng người vào biển, và biển ngưng hoành-hành. ¹⁶Lúc đó các người ấy quá kinh-sợ Đức GIA-VÊ, và họ dâng tế vật lên Đức GIA-VÊ và lập các lời thệ-nguyện.

Lời cầu-nguyện của Giô-na (2.1-2.11)

2 ¹⁰Và Đức GIA-VÊ đã chỉ-định một con cá lớn nuốt Giô-na, Giô-na ở trong bao-từ của con cá 3 ngày và 3 đêm. ²Lúc đó Giô-na cầu-nguyện cùng GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, từ bao-từ của con cá, ³và người thưa:

1. Jonah forsakes his mission (1.1-2.11)

Jonah's disobedience (1.1-1.16)

1 ¹The word of YHWH came to Jonah the son of Amittai saying. ²"Arise, go to Nineveh the great city, and cry against it, for their wickedness has come up before Me." ³But Jonah rose up to flee to Tarshish from the presence of YHWH. So he went down to Joppa, found a ship which was going to Tarshish, paid the fare, and went down into it to go with them to Tarshish from the presence of YHWH.

⁴And YHWH hurled a great wind on the sea and there was a great storm on the sea so that the ship was about to be broken. ⁵Then the sailors became afraid, and every man cried to his god, and they threw the cargo which was in the ship into the sea to lighten it for them. But Jonah had gone below into the hold of the ship, lain down, and fallen sound asleep. ⁶So the captain approached him and said, "How is it that you are sleeping? Get up, call on your god. Perhaps your god will be concerned about us so that we will not perish." ⁷And each man said to his mate, "Come, let us cast lots so we may know on whose account this calamity has struck us." So they cast lots and the lot fell on Jonah. ⁸Then they said to him, "Tell us, now! On whose account has this calamity struck us? What is your occupation? And where do you come from? What is your country? From what people are you?" ⁹And he said to them, "I am a Hebrew, and I fear YHWH God of heaven who made the sea and the dry land."

¹⁰Then the men became extremely frightened and they said to him, "How could you do this?" For the men knew that he was fleeing from the presence of YHWH, because he had told them. ¹¹So they said to him, "What should we do to you that the sea may become calm for us?"—for the sea was becoming increasingly stormy. ¹²And he said to them, "Pick me up and throw me into the sea. Then the sea will become calm for you, for I know that on account of me this great storm has come upon you." ¹³However, the men dug their oars into the water desperately to return to land but they could not, for the sea was becoming even stormier against them. ¹⁴Then they called on YHWH and said, "We earnestly pray, O YHWH, do not let us perish on account of this man's life and do not put innocent blood on us; for Thou, O YHWH, hast done as Thou hast pleased."

¹⁵So they picked up Jonah, threw him into the sea, and the sea stopped its raging. ¹⁶Then the men feared YHWH greatly, and they offered a sacrifice to YHWH and made vows.

Jonah's prayer (2.1-2.11)

2 ¹And YHWH appointed a great fish to swallow Jonah, and Jonah was in the stomach of the fish three days and three nights. ²Then Jonah prayed to YHWH his God from the stomach of the fish, ³and he said,

¹các bản Thánh Kinh khác câu 1.17

Jonah 2.4-3.9

"I called out of my distress to YHWH,
And He answered me.
I cried for help from the belly of Sheol;
Thou didst hear my voice.
4For Thou hadst cast me into the deep,
Into the heart of the seas,
And the current surrounded me.
All Thy breakers and billows passed over me.
5So I said, 'I have been expelled from Thy sight.
Nevertheless I will look again toward Thy holy temple.'
6Water encompassed me to the point of death.
The great deep surrounded me,
Weeds were wrapped around my head.
7I descended to the roots of the mountains.
The earth with its bars was around me forever,
But Thou hast brought up my life from the pit, O
YHWH my God.
8While my soul was fainting away within me,
I remembered YHWH;
And my prayer came to Thee,
Into Thy holy temple.
9Those who regard empty vanities
Forsake their faithfulness,
10But I will sacrifice to Thee
With the voice of thanksgiving.
That which I have vowed I will pay.
Salvation is from YHWH."

11Then YHWH commanded the fish, and it vomited Jonah up onto the dry land.

2. *Jonah fulfills his mission (3.1-4.11)*

Nineveh repents (3.1-3.10)

3 1Now the word of YHWH came to Jonah the second time, saying, 2"Arise, go to Nineveh the great city and proclaim to it the proclamation which I am going to tell you." 3So Jonah arose and went to Nineveh according to the word of YHWH. Now Nineveh was a great city to God, a three days' walk. 4Then Jonah began to go through the city one day's walk; and he cried out and said, "Yet forty days and Nineveh will be overthrown."

5Then the people of Nineveh believed in God; and they called a fast and put on sackcloth from the greatest to the least of them. 6When the word reached the king of Nineveh, he arose from his throne, laid aside his robe from him, covered *himself* with sackcloth, and sat on the ashes. 7And he issued a proclamation and it said, "In Nineveh by the decree of the king and his nobles: Do not let man, beast, herd, or flock taste a thing. Do not let them eat or drink water. 8But both man and beast must be covered with sackcloth; and let them call on God earnestly that each may turn from his wicked way and from the violence which is in his hands. 9Who knows, God may turn and relent, and withdraw His burning anger so that we shall not perish?"

Giô-na 2.4-3.9

"Trong sự khốn cùng của con, con đã gọi to tới Đức GIA-VÊ,
Và Ngài đã trả lời con.
Con đã kêu la xin giúp-đỡ từ bụng của Âm-phủ;
Chúa đã nghe tiếng của con.
4Vì Chúa đã quăng con vào trong vực sâu,
Vào trong tâm của biển-cá,
Và dòng nước đã bao quanh con.
Tất cả các sóng bạc đầu và sóng cồn của Chúa đã vượt qua trên con.
5Thế là con đã thưa: 'Con đã bị đuổi khỏi mắt của Chúa. Dầu vậy, con sẽ lại nhìn về hướng đền-thờ thánh của Chúa.'
6Nước đã bao-bọc con tới chết được.
Vực sâu lớn đã bao quanh con,
Rong-rêu đã quấn xung-quanh đầu của con.
7Con đã chìm xuống tới rễ của các ngọn núi.
Trái đất với các ngọn sóng của nó ở quanh con mãi mãi,
Nhưng Chúa đã đem mạng con lên khỏi cái hố, ôi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con.
8Trong khi hồn con đang là đi bên trong con,
Con đã nhớ đến Đức GIA-VÊ;
Và lời cầu-nguyện của con đã tới Chúa,
Vào trong đền-thờ thánh của Chúa.
9Các kẻ coi trọng chuyện phù-phiếm trông-rỗng
Là những kẻ bỏ rơi sự thành-tín của chúng,
10Nhưng con sẽ hiến-tế lên Chúa
Bằng tiếng nói tạ ơn.
Điều con đã hứa-nguyện con sẽ làm.
Sự cứu-rỗi là từ Đức GIA-VÊ."

11Đoạn Đức GIA-VÊ truyền cho con cá, và nó mửa Giô-na lên trên đất khô.

2. *Giô-na làm tròn sứ-mạng của mình (3.1-4.11)*

Ni-ni-ve ăn-năn (3.1-3.10)

3 1Bây giờ lời Đức GIA-VÊ đến cùng Giô-na lần thứ hai, phán: 2"Dậy đi, hãy đi đến Ni-ni-ve thành lớn ấy và công-bố cho nó lời tuyên ngôn mà Ta sắp bảo ngươi." 3Thế là Giô-na chỗi dậy và đi tới Ni-ni-ve theo lời Đức GIA-VÊ. Bây giờ Ni-ni-ve là một thành lớn đối với Đức Chúa TRỜI, đi 3 ngày. 4Rồi Giô-na bắt đầu đi xuyên qua thành 1 ngày; người kêu lớn và nói: "Còn 40 ngày nữa, Ni-ni-ve sẽ bị lật đổ."

5Rồi dân Ni-ni-ve tin Đức Chúa TRỜI; và họ kêu gọi kiêng ăn và mặc vải gai, từ người lớn nhất đến kẻ nhỏ nhất trong bọn. 6Khi lời ấy tới vua Ni-ni-ve, người chỗi dậy từ ngai của mình, lột áo bào của mình ra, quấn vải gai, và ngồi trên tro. 7Vua cho ra một công-bố; và nói: "Trong Ni-ni-ve, bởi sắc-lệnh của vua và các người quý-tộc của vua: chớ để loài người, loài thú, bầy bò hay bầy chiên nếm một vật gì cá. Chớ để chúng ăn hay uống nước. 8Nhưng cả người lẫn thú đều phải quấn vải gai; hãy để chúng kêu-cầu Đức Chúa TRỜI một cách khẩn thiết để mỗi người có thể quay bỏ đường-lối độc-ác của mình và bỏ sự hung-dữ ở trong tay mình. 9Ai biết, Đức Chúa TRỜI có thể xoay đi và dịu lòng, và rút lại cơn giận bùng cháy của Ngài, để chúng ta không chết?"

Giô-na 3.10-4.11

10Khi Đức Chúa TRỜI thấy các việc của họ làm, họ đã xoay bỏ đường-lối độc-ác của họ, thì Đức Chúa TRỜI dụ lại về tai-họa mà Ngài đã tuyên-bố Ngài sẽ gây ra cho họ. Và Ngài đã không thực-hiện nó.

Sự bất mãn của Giô-na bị quở-trách (4.1-4.11)

4 ¹Nhưng việc này làm phật lòng Giô-na rất nhiều, người nổi giận. ²Và người cầu-nguyện cùng Đức GIA-VÊ, thưa: "Xin vui lòng, ôi Đức GIA-VÊ, đây đã chẳng phải là lời mà con đã nói trong khi con vẫn còn ở trong xứ của con sao? Bởi vậy, để trốn tránh việc này, con đã trốn đến Ta-rê-si, vì con đã biết rằng Chúa là Đức Chúa TRỜI hay thương-xót và khoan-dung, chậm giận và giàu lòng ân-cần thương-yêu, và là Đấng hay dụ lòng không giáng họa. ³Bởi vậy bây giờ, ôi Đức GIA-VÊ, xin vui lòng cất hồn con khỏi con, vì con thà chết hơn sống." ⁴Và Đức GIA-VÊ phán: "Người có lý-do tốt để giận ư?"

⁵Đoạn Giô-na đi ra khỏi thành và ngồi ở phía đông thành. Ở đó, người làm một cái chòi cho mình và ngồi ở dưới bóng của nó cho đến khi người có thể thấy điều xảy ra trong thành ấy. ⁶Thế là GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chỉ-định một cái cây và nó mọc lớn lên trên đầu Giô-na để có bóng che cho người khỏi bức-bội. Và Giô-na vô cùng thoải mái về cây đó. ⁷Nhưng Đức Chúa TRỜI chỉ-định một con sâu khi bình minh ló dạng vào ngày hôm sau, và nó tấn-công cây ấy, và cây héo đi. ⁸Và xảy ra khi mặt trời mọc, Đức Chúa TRỜI chỉ-định một cơn gió đông nóng cháy da, và mặt trời đập vào đầu Giô-na đến nỗi người lả đi và nài-xin cả hồn mình cho được chết, nói: "Con thà chết hơn sống."

⁹Rồi Đức Chúa TRỜI phán cùng Giô-na: "Người có lý-do tốt để giận về cây đó sao?" Và người thưa: "Con có lý-do tốt để giận, ngay cả giận đến chết." ¹⁰Rồi Đức GIA-VÊ phán: "Người đã có lòng thương-xót cho cái cây mà người chẳng làm gì để có, và người đã chẳng khiến nó mọc lên, mà nó mọc lên trong một đêm và chết trong một đêm. ¹¹Và Ta há không được có lòng thương-xót cho Ni-ni-ve, cái thành lớn có hơn 120 ngàn người không biết sự khác biệt giữa tay hữu và tay tả của mình, cũng như nhiều thú-vật hay sao?"

Jonah 3.10-4.11

10When God saw their deeds, that they turned from their wicked way, then God relented concerning the calamity which He had declared He would do upon them. And He did not do it.

Jonah's displeasure rebuked (4.1-4.11)

4 ¹But it greatly displeased Jonah, and he became angry. ²And he prayed to YHWH and said, "Please YHWH, was not this my word I said while was still in my own country? Therefore, in order to forestall this I fled to Tarshish, for I knew that Thou art a gracious and compassionate God, slow to anger and abundant in lovingkindness, and one who relents concerning calamity. ³Therefore now, O YHWH, please take my soul from me, for death is better to me than life." ⁴And YHWH said, "Do you have good reason to be angry?"

⁵Then Jonah went out from the city and sat east of the city. There he made a shelter for himself and sat under it in the shade until he could see what would happen in the city. ⁶So YHWH God appointed a plant and it grew up over Jonah to be a shade over his head to deliver him from his discomfort. And Jonah was extremely happy about the plant. ⁷But God appointed a worm when dawn came the next day, and it attacked the plant and it withered. ⁸And it came about when the sun came up that God appointed a scorching east wind, and the sun beat down on Jonah's head so that he became faint and begged with all his soul to die, saying, "Death is better to me than life."

⁹Then God said to Jonah, "Do you have good reason to be angry about the plant?" And he said, "I have good reason to be angry, even to death." ¹⁰Then YHWH said, "You had compassion on the plant for which you did not work, and which you did not cause to grow, which came up overnight and perished overnight. ¹¹And should I not have compassion on Nineveh, the great city in which there are more than 120,000 persons who do not know the difference between their right and left hand, as well as many animals?"